

Samfundsskatt och dess effekt på företag och samhällsekonomin

Examensarbete

Diana Westerholm

Examensarbete för tradenomexamen
Utbildningsprogrammet för Företagsekonomi
Åbo 2015

EXAMENSARBETE

Författare: Diana Westerholm

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Timo Kerke

Titel: Samfundsskatt och dess effekt på företag och samhällsekonomin

Datum 18.11.2015 Sidantal 26

Abstrakt

Detta examensarbete behandlar samfundsskattens teoretiska och verkliga effekter på samhällsekonomin och företagen. Arbetets teoretiska del behandlar effekterna av samfundsskattesänkningen med hjälp av ekonomiska teorier. De verkliga effekterna undersöks med hjälp av insamlad data från myndigheter och de verkliga effekterna motiveras med hjälp av de ekonomiska teorierna som beskrivits i arbetet.

Till följd av de ekonomiskt svåra tiderna har regeringen från och med år 2012 sänkt samfundsskattesatsen med sammanlagt sex procentenheter för att öka företagets anställnings-, tillväxt-, och investeringsmöjligheter. Åtgärder har även gjorts för att stärka Finlands ställning internationellt och för att locka företag att rapportera sina vinster i Finland.

Till följd av bl.a. recensionen då många företag fastställde förlust kommer de positiva ekonomiska effekterna av samfundsskattesänkningen inte att synas i statens intäkter förrän om några år. Orsaken till detta är bl.a. rätten att dra av en fastställd förlust från det beskattningsbara resultatet under de kommande tio åren.

Språk: Svenska Nyckelord: Samfundsskatt, statens skatteintäkter

BACHELOR'S THESIS

Author: Diana Westerholm

Degree Programme: Business Administration, Turku

Specialization: Accounting

Supervisor: Timo Kerke

Title: Corporate income tax and its effect on companies and the economy

Date 18.11.2015 Number of pages 26

Summary

The purpose of this thesis is to study the theoretical and actual effects of a decreased corporate income tax on companies and government revenues. The theoretical part of this thesis describes the effects of lowering the corporate tax by using economic theories. The actual effects are studied with the help of the theoretical part and statistics obtained from the authorities.

As a result of the prolonged difficulties in the economy, the government lowered the tax rate on corporate income by a total of six percentage points from 2012 to 2015. The tax rate was mainly lowered in order to give companies better possibilities to increase investment, growth and employment. Measures have also been taken in order to strengthen Finland's position globally and to attract companies to report their profits in Finland.

Due to the recession, among other things, a lot of the losses that accumulated within companies during this period will be tax deductible for up to 10 years. This means, by extension, that there won't be a sign of increased revenues from the corporate tax for the foreseeable future.

Language: Swedish Key words: Corporate income tax, government revenues

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	1
1.2	Problemformulering	2
1.3	Avgränsningar	2
1.4	Metod	2
2	Företagsbeskattning.....	3
2.1	Samfundsskatt	5
2.2	Samfundsskattenivå	6
3	Teoretiska effekter av beskattning.....	8
3.1	Lafferkurvan.....	9
3.2	Företagens kapitalstruktur.....	10
3.3	Optimal skattenivå.....	11
3.4	Skattekonkurrens.....	12
3.5	Konkurrenssnedvridningar	14
3.6	Skatteplanering.....	15
3.6.1	Skatteflykt.....	16
3.6.2	Bekämpning av skatteflykt	16
3.7	Övriga faktorer	17
4	Verkliga effekter av samfundssänkningen	18
4.1	Öka företagens anställningsmöjligheter.....	19
4.2	Öka företagens tillväxtmöjligheter	20
4.3	Öka företagens investeringsmöjligheter	21
4.4	Stärka Finlands ställning internationellt	22
4.5	Ekonomiska framtidsutsikter	23
5	Kritisk granskning.....	23
6	Slutdiskussion.....	25
	Källförteckning	26

Förkortningar

BEPS	Base Erosion Profit Shifting (<i>Sv. Erosion av skattebas och vinstförflyttningar</i>)
CCCTB	Common Consolidated Corporate Tax Base (<i>Sv. Gemensam konsoliderad bolagsskattebas</i>)
EOI	Exchange of Information (<i>Sv. Informationsutbyte</i>)
EMU	Ekonomiska och monetära unionen
EU	Europeiska unionen
G20	Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors (<i>Sv. En grupp bestående av nitton större ekonomier samt Europeiska unionen</i>)
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (<i>Sv. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling</i>)
VATT	Statens ekonomiska forskningscentral

1 Inledning

Samfundsskatten är ett hårt diskuterat ämne och ekonomer har länge varit av åsikten att det nuvarande beskattningssystemet leder till störningar i beslut kring investering och finansiering hos företag vilket leder till förlust av produktion och välfärd. Det skattesystem som tillämpas idag anses vara komplext vilket medför tolkningsskillnader som möjliggör att kryphål uppstår. De nuvarande beskattningsreglerna inom EU infördes år 1930 och till följd av bland annat globaliseringen och digitaliseringen är det dags att uppdatera beskattningsreglerna så att de kan hantera de nya ekonomiska tiderna med deras möjligheter och problem. Från det att beskattningssystemet togs i bruk har även skattebaserna blivit rörligare vilket har lett till en ökad skattekonkurrens mellan länderna. De ekonomiskt svåra tiderna har lett till attitydförändringar kring skatteparadis och idag anser 88 av 100 personer inom EU att åtgärder mot skatteflykt bör genomföras. Skatteflykt leder inte endast till erodering av andra länders skattebaser utan skapar även orättvisor i samhället och genom åtgärder mot skatteflykt anser man skapa rättvisa.

Även Finland lider av de ekonomiskt svåra tiderna och regeringen har genom olika åtgärder försökt öka företagets anställnings-, investerings-, och tillväxtpotentialer. Regeringen har även gjort åtgärder för att förbättra Finlands ställning internationellt samt förbättra företagets skatteklimate genom att bl.a. tillåta vissa avdrags- och avskrivningsregler. Den formella samfundsskattesatsen har sänkts med sex procentenheter under förra regeringsperioden och sänkningen har gjorts för att åtgärda ovanstående målsättningar. Utöver sänkningar av samfundsskatten tillåts företagen även att göra vissa åtgärder för att förbättra företagets ekonomi bl.a. avdrags- och avskrivningar.

I mitt arbete kommer jag att beskriva vilka effekter sänkningen av samfundsskatten och ändringarna i avdrags- och avskrivningsreglerna borde ha utifrån ekonomisk teori. Jag kommer även att utifrån den beskriva teorin och insamlad statistik beskriva de verkliga effekterna av skatteändringarna. Målet mitt arbete är att se ifall målsättningarna har uppnåtts eller inte.

1.1 Syfte

Målsättningarna till sänkningen av samfundsskatten var att stärka företagets anställnings-, tillväxt-, och investeringsmöjligheter samt att förbättra Finlands ställning internationellt och locka företag att rapportera sina vinster i Finland. Syftet med mitt arbete är att

undersöka ifall målsättningarna med sänkningen av samfundsskatten har uppnåtts. Utgående från ekonomiska teorier och insamlad statistik kommer jag att undersöka hurdana teoretiska effekter åtgärderna borde ha samt tolka och jämföra de verkliga effekterna till följd av åtgärderna med syftet att kunna ta ställning till ifall målen med samfundsskattesänkningen har uppnåtts.

1.2 Problemformulering

I och med globalisering och digitaliseringen har skattebaserna blivit rörligare vilket har gjort det svårt att urskilja var ekonomisk aktivitet har uppstått och borde beskattas. Skattekonkurrensen som uppstått p.g.a. skillnader mellan länders skattesats och beskattningsregler har under de senaste åren drivit ner skattesatserna. Ett lands skattesats anses dock inte vara den enda orsaken vid företagets val av lokalisering vilket gör det svårt att endast utifrån teorin dra slutsatser eftersom företag lockas av olika faktorer. De problemställningar som präglar mitt arbete är vilka effekter en ökning- alternativt en sänkning av samfundsskatten har på samhället och hos företaget? Påverkas företagets kapitalstruktur och skattesköldens nytta av ändringar i samfundsskatten? Vilken inverkan har en sänkning av samfundsskatten på företagets anställnings-, tillväxt och investeringsmöjligheter?

1.3 Avgränsningar

I och med sänkningen av samfundsskattesatsen har en del av skattetrycket flyttats från företaget till dess ägaren i form av en medveten tyngdpunktsförskjutning. I mitt arbete kommer jag endast att konstatera att tyngdpunktsförskjutningen har skett utan att ta ställning till dess effekt på samhällsekonomin samt företagen eftersom syftet med mitt arbete är att ställa till de teoretiska och verkliga effekterna av skattesänkningen. Orsaken till avgränsningen motiveras med att jag utgående från mitt syfte endast kommer att behandla effekterna för samhället och företagen och inte effekten hos dess ägare.

1.4 Metod

För att svara på mitt syfte och de ställda problemformuleringarna kommer jag med hjälp av ekonomiska teorier motivera de teoretiska effekterna för samfundsskattesänkningen. Genom insamlad statistik kommer jag att tillämpa teorierna för att undersöka och konstatera de verkliga effekterna av skattesänkningen. För att undersöka de verkliga effekterna

kommer jag att använda mig av sekundär data i form av insamlad data från myndigheter. Orsaken till varför jag har valt att använda mig av officielldata insamlad och publicerad av myndigheter är för att säkerställa uppgifternas trovärdighet.

2 Företagsbeskattning

Bestämmelserna för beskattning inom EU:s medlemsländer är en nationell fråga förutsatt att beskattningsreglerna inte snedvrider konkurrensen till fördel för inhemska företag, förhindrar rörlighetsfriheten, diskriminerar konsumenter, arbetstagare eller företag från andra EU-länder. Beskattningsreglerna får inte heller strida mot EU:s sysselsättningsmål. I Finland bestäms beskattningen av EU, riksdagen och kommunerna. Finansministeriet bereder lagar som riksdagen godkänner och som beskattningen sedan regleras efter. Ministeriet i Finland har i ett flertal frågor delegerat sin befogenhet i skattefrågor till skattemyndigheterna. (Seppo, K. 2015. s. 3).

Skattesystemets utveckling har guidats av ett antal beskattningsprinciper. Skattesystemet bör vara neutralt och får varken diskriminera eller favorisera någon viss typ av ekonomisk aktivitet. Skattesystemet bör även vara rättvist, effektivt och enkelt. Skattesystemets regler bör vara enkla och tydliga att förstå eftersom det underlättar för individer och företag att förstå sina rättig- och skyldigheter. Ett tydligt och enkelt beskattningssystem gör det svårt att använda sig av kryphål för att komma undan sina skattskyldigheter. (OECD, Action Plan 2015 s. 20-21).

För att ett företagsbeskattningssystem skall vara optimalt anser både ekonomer och skatteexperter att det bör vara rättvist, effektivt, enkelt, transparent samt erbjuda säkerhet. (European Commission 2002, s. 69). Skattesystemet bör även vara neutralt och skatteskillnaderna mellan länder bör inte kunna användas som grund för ekonomiska beslut gällande exempelvis platsen för investeringar. Alla som har samma ekonomiska förutsättningar bör få samma behandling när det kommer till beskattningen. (European Commission 2002, s. 70). Det konventionella företagsbeskattningssystemet har kritiserats på flera grunder, varav en är sättet att behandla kostnaderna för skulder och tillgångar. Beskattningssystemet anses påverka finansiella beslut vilket leder till en ineffektiv fördelning av skillnaderna i skulder och tillgångar bland företag. (Seppo, K. 2015 s. 8-9).

Finlands beskattningsregler har uppmärksammats internationellt och Finland har ett gott rykte i informationsutbyte av skatteuppgifter. Finland har en långvarig involvering i

internationellt informationsutbyte (EOI-arrangemang) angående skatte- och ägaruppgifter. I dagsläget har Finland möjlighet att växla information gällande dessa uppgifter i enlighet med EOI-arrangemanget vilket omfattar 119 jurisdiktioner. Internationellt sett har Finlands informationsutbyte fungerat bra, under åren 2009-2011 tog Finland emot 220 förfrågningar gällande skatteuppgifter vilka Finland har kunnat besvara. (OECD Economic survey, 2008).

För att uppfylla sina skyldigheter bör skattskyldiga företag i rätt tid förse behöriga myndigheter med de uppgifter som enligt lagen krävs för att fastställa vilken skatt som skall deklarerats och betalas. Multinationella företag, dvs. företag som har verksamhet i flera länder, är även skyldiga att vid internprissättning följa armlängdsprincipen. Syftet med armlängdsprincipen är att bevisa att den skattskyldiges affärstransaktioner har prissatts enligt marknadsmässiga villkor. Utöver uppfyllelsen av skattskyldigheterna bör även multinationella företag samarbeta med skattemyndigheter genom att tillhandahålla de uppgifter som begärs. Behöriga myndigheter skickar ut en begäran om uppgifter och företagen bör inom utsatt tid svara på begäran i enlighet med de bestämmelser som finns i skatteavtal. (OECD: riktlinjer för multinationella företag, 2010. s. 33).

EU:s nuvarande bolagsbeskattningsregler togs ikraft år 1930 och bör till följd av globaliseringen och digitaliseringen uppdateras. Man uppskattar att multinationella företag idag betalar 30 % mindre skatt än liknande bolag vilka endast är verksamma i ett land. Omkring 70 % av alla vinstöverföringar som sker i multinationella företag utförs genom intern prissättning mellan dotterbolagen medan moderbolagets tillgångar finns placerade i lågt beskattade länder eller skatteparadis. (Europeiska kommissionen: Pressmeddelande 2015).

Kommissionens plan är att nå en rättvisare och effektivare företagsbeskattning samtidigt som man främjar tillväxten. Huvudåtgärderna som föreslås gällande en gemensam skattepolitik inom ekonomiska och monetära unionen (EMU) består av återlansering av den gemensamma konsoliderade bolagsskattebasen (CCCTB), säkrandet av att skatter tas ut i det land som vinsten uppstår, förbättrandet av företagets beskattningsmiljö samt förbättrande av skattetransparenansen. Målsättningarna med planen är att nå en rättvisare och effektivare beskattning. Enligt Finansministeriet har Finland varit positivt till målsättningarna för en gemensam skattepolitik men har väntat med att ta ställning till åtgärderna för hur dessa skall uppnås tills kommissionen har kommit ut med specifika

planer på hur målsättningarna skall förverkligas. (Finansministeriet: pressmeddelande 2015).

2.1 Samfundsskatt

Ett aktiebolag är självständigt skattskyldig och beskattas därför för dess resultat helt separat från dess delägare. Inkomster hos ett aktiebolag som är skattskyldiga i Finland beskattas år 2015 enligt samfundsskattesatsen 20 procent. Aktiebolag är normalt skattskyldiga i Finland ifall bolaget är registrerat i Finland eller om bolaget är grundat enligt finsk lagstiftning. Bolag som är begränsat skattskyldiga i Finland bör endast betala skatt på den inkomst som intjänats i Finland. Till begränsat skattskyldiga bolag anses sådana bolag som normalt inte är skattskyldiga i Finland. (Inkomstskattelag 1 kap 9§).

Den beskattningsbara inkomsten består av skillnaden mellan de skattepliktiga inkomsterna och de avdragbara utgifterna. Då de skattepliktiga inkomsterna är större än de avdragbara utgifterna uppstår en beskattningsbar inkomst. Aktiebolag som i beskattningen fastställt förlust kan dra av förlusten från den beskattningsbara inkomsten under de kommande tio skatteåren från det att förlusten har fastställts. Ett aktiebolags inkomstkällor kan bestå av näringsverksamhet, jordbruk och övrig verksamhet. De inkomster som uppstår för respektive inkomstkälla räknas skilt och uppstår det en förlust i en av inkomstkällorna kan förlusten endast dras av från den inkomstkälla den uppstått. (Inkomstskattelag III 1 kap 30-31§).

Samfundens inkomstskatt samlas dels in via förskottsskatter. Beloppet för förskottsuppbörden räknas ut från den senaste färdigställda beskattningen. Förskottskatterna justeras på basis av nya uppgifter till skatteförvaltningen eftersom att fjolårets beskattning färdigställs först efter att det nya skatteåret påbörjats. Skillnaden mellan den slutliga inkomstskatten och den som betalats in i form av förskott krävs in i form av förskottskomplettering inom fyra månader efter räkenskapsperiodens utgång. Ifall förskottsuppbörden varit större än den slutliga inkomstskatten betalas skillnaden tillbaka i form av återbäring. (Skatteförvaltningen, betalning av förskottskomplettering för samfund, 2015).

2.2 Samfundsskattenivå

Den internationella trenden har under de senaste åren varit en sänkning av samfundsskatten och även Finland har följt trenden. År 2011 var skatteprocenten 26 och år 2012 sänktes den till 24,5 procent. Målsättningen med samfundsskatteprocentens sänkning var att stärka företagens anställnings-, tillväxt-, och investeringsmöjligheter. År 2013 beslöt regeringen att göra ytterligare ändringar i beskattningen av aktiebolag och fr.o.m. 2014 sänktes samfundsskatten till 20 procent. I och med sänkningen av samfundsskatten förflyttades en del av skattetrycket från företagen till aktieägarna. Förskjutningen av skattetrycket gjordes för att stärka Finlands ställning ur ett internationellt perspektiv samt för att locka företag att rapportera sina vinster i Finland. (Viitala, T. 2014, s. 25-27).

Till följd av de ändringar som gjorts i samfundsskatteprocenten syns en tydlig förändring även i statsbudgeten. Enligt bokslutet år 2013 uppgick samfundsskattens intäkter till ca 3,23 miljarder euro och efter sänkningen av samfundsskatten år 2014 uppgick intäkterna från samfundsskatten endast till 2,43 miljarder euro. (Statens budgetpropositioner). Samfundens skatteintag år 2014 minskades både till följd av att samfundsskattesatsen sänktes från 24,5 till 20 procent och p.g.a. införandet av rätten för arbetsgivare att göra tilläggsavdrag på 50 % av den genomsnittliga dagslönen för arbetstagarnas utbildningskostnader. Åtgärder som gjordes för att öka skatteintaget år 2014 var att dels att begränsa rätten att dra av ränteutgifter ifall den del av ränteutgifterna som överskrider ränteinkomsterna utgör över 25 procent av näringsverksamhetens resultat. Borttagande av rätten att göra avdrag för 50 % av representationsavgifterna gjordes för att öka skatteintaget. (Statens budgetpropositioner).

Enligt statsbudgeten för år 2015 väntas samfundsskattens intäkter uppgå till 2,46 miljarder euro. Det budgeterade intaget minskas av både återinföringen av rätten att dra av 50 % av representationskostnaderna samt rätten att göra höjda avskrivningar på produktiva investeringar. Rätten att göra höjda avskrivningar på produktiva investeringar har förlängts med två år fr.o.m. 2015, målsättningen är att öka företagens investeringsvilja (budjetti.vm.fi) Förhållandet mellan skatter och utgifter av skattenatur kallas för skatteuttag och totala skatteuttaget i Finland är ca.44 % (2013) av BNP, till det inräknat skatter och skattelikhande avgifter. Finland har det sjätte högsta skatteuttaget internationellt sett. (Finansministeriet, 2015. s. 59).

Den formella samfundsskatten anses inte vara ett rättvist mått på den totala skattebelastningen hos ett företag eftersom den inte beaktar skillnader mellan länders

avdrags- och avskrivningsregler vilket den effektiva skattesatsen gör. Trots det kan den formella skattesatsen ändå användas som en indikator på den allmänna utvecklingen. (Person, M. 2013 s. 595). Eftersom att skattesystemet tillåter vissa avdrags- och avskrivningsmöjligheter uppstår det en skillnad mellan den formella och effektiva skattesatsen. Detta medför även att företag av olika storlek och bransch har olika möjligheter att utnyttja avdrags- och avskrivningsmöjligheterna. Små företag har inte samma kapacitet att utnyttja avdrags- och avskrivningsmöjligheterna vilket leder till att skillnaden mellan den formella och den effektiva skattesatsen teoretiskt sett är mindre hos små företag och större hos stora företag. (Heshmati, A. M.fl. 2010, s. 298).

Rättvisan gällande avdrags- och avskrivningsreglerna har diskuterats eftersom små företag inte har samma kapacitet att utnyttja dem. Intäkterna från Finlands samfundsskatt uppgick år 2013 till 5,4 procent av den totala beskattningen. Tabellen nedan visar Finlands intäkter från samfundsskatten jämfört med medeltalet bland OECD-länderna. Som vi kan se är intäktsprocenten från samfundsskatten betydligt lägre än OECD:s medeltal. Detta beror på att beskattningsstrukturen ser olika ut i olika länder. Om man jämför Finlands procentuella intäkter av samfundsskatten jämfört med totalbeskattningen kan man tydligt se att en viss förskjutning av skattetrycket från företag till dess ägare har skett. Den stora skillnaden mellan intäktsprocenten år 2008 och 2009 beror på finanskrisen.

Tabell 1. Bolagsskatt i % av totalbeskattning

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Finland	12.48	9.36	9.32	7.71	8.08	7.58	7.72	8.99	8.11	4.71	5.97	6.23	4.94	5.40
OECD - Average	9.64	8.92	8.84	8.92	9.36	10.06	10.54	10.57	9.95	8.38	8.53	8.72	8.53	..

(OECD, tax on Corporate profits 2000-2013).

Även den genomsnittliga samfundsskattesatsen bland EU:s medlemsländer har sjunkit under de senaste åren. År 1995 låg den genomsnittliga samfundsskattenivån på 35,3 procent medan den år 2013 låg på ca 23 procent. Bland OECD:s medlemsländer låg den genomsnittliga samfundsskatteprocenten år 2013 på ca 25,5 procent. Sänkningen i samfundsskattesatsen har gjort att länderna har tvingats att kompensera för bortfallet i skattebasen på annat sätt. I Finlands fall har det skett en förskjutning av skattetrycket från företaget till ägarna. Eftersom att sänkningen har gjorts till följd av politiska beslut anses tyngdpunktsförskjutningen som ett medvetet val. (Viitala, T. 2014, s. 28-29).

3 Teoretiska effekter av beskattning

I detta kapitel kommer de teoretiska effekterna av beskattning att behandlas. Kapitel kommer att behandla varför beskattningen finns, hur företag och samhälle påverkas av en låg- respektive en högsamfundsskatteprocent och teori kring en optimal skattenivå. Jag kommer även att behandla vem samfundsskatten slutligen belastar genom en incidensanalys. I kapitlet kommer även förhållandet mellan samfundsskatt och företagets kapitalstruktur beskrivas. Jag kommer även att beskriva varför skattekonkurrens uppstår och hur både företag och samhället påverkas av det.

Den offentliga sektorn finansieras till största delen av skatter och ju högre de offentliga utgifterna är, desto större måste de offentliga inkomsterna vara. En stor offentlig sektor betyder också att skattetrycket, dvs. skatternas andel av de totala inkomsterna, måste vara högt. Förutom att finansiera den offentliga sektorn har skatterna även andra uppgifter. Skatterna omfördelar även inkomster och förmögenheter, från höginkomst- till låginkomsttagare. De omfördelade skatterna blir högre när omfördelningsambitionerna är höga. (Eklund, K. 2005, s. 295).

Även om ett företag eller en person formellt betalar skatt, kan skattens kostnad överföras på andra och incidensen förklarar vem som betalar skatten när alla övervältringar skett, kort sagt kan man säga att det förklarar vem beskattningen belastar. En incidensanalys visar att företagen normalt inte belastas av bolagsbeskattningen. Eftersom avkastningen på kapitalet måste vara konkurrenskraftigt gentemot andra leder det till att när skatten minskar företagets vinst till en nivå som anses vara under den konkurrenskraftiga nivån sker en övervältring. Övervältringen sker på så sätt att skatten överförs på konsumenterna i form av höjda priser. Ifall prisförhöjningen inte fungerar som åtgärd utan vinsten fortfarande är under en nivå som är konkurrenskraftig kommer övervältringen av skatten påverka personalen i form av nedskärningar. Om företagen i ett land blir mindre lönsamma gentemot konkurrenterna i ett annat land till följd av att de betalar skatt leder det antingen till att företaget slås ut eftersom de inte längre är konkurrenskraftiga eller så flyttar företaget verksamheten till länders med lägre skatt, detta sker endast i mån av möjlighet. Även denna övervältring påverkar löntagarna. Ju öppnare ekonomin är, desto starkare är överföringen av skatterna eftersom företagen är mera utsatta för konkurrens i en öppen ekonomi. (Eklund, K. 2005, s. 295).

3.1 Lafferkurvan

För att motivera hur statens intäkter påverkas vid olika skattenivåer har jag utgått från teorin om Lafferkurvan. Grundtanken bakom Lafferkurvan är att förändringar i skattesatser har två effekter på skatteintäkterna, en aritmetisk effekt och en ekonomisk effekt. Den aritmetiska effekten anser att ifall skattesatsen sänks kommer skatteintäkterna att sjunka med samma summa som minskningen av skattesatsen. Den ekonomiska effekten identifierar den positiva effekten som skattesatsens sänkning har på arbete, produktion och anställning därefter skattebasen genom att erbjuda incitament för att öka dessa aktiviteter.

En höjning av skattesatsen har motsatt ekonomisk effekt eftersom den bestraffar deltagande i beskattade aktiviteter. Den aritmetiska effekten fungerar alltid i motsatt riktning jämt mot den ekonomiska effekten. När den aritmetiska och den ekonomiska effekten kombineras leder det till att följderna av förändringar i skattesatser på totala skatteintäkter inte längre är självklara. (Laffer, A. No. 1765, 2004).

För att se på Lafferkurvan ur ett förenklat perspektiv kan man påstå att en höjning av skattesatsen leder till en minskning av skatteintäkterna, förutsatt att skatteunderlaget minskar fortare än skattesatsen höjs. (Burda, M. & Wyplosz, C. 2013, s. 474-475). Teorin kring Lafferkurvan menar att ifall en skattesats höjs kommer statens skatteintäkter till en början öka, men ifall skattesatsen höjs över en viss gräns kommer skatteintäkterna avta. Teorin bygger på antagandet att ifall skattesatsen är för hög ökar människans vilja att arbeta "svart" för att undvika att betala skatt vilket i sin tur leder till minskade skatteintäkter. Ett annat scenarium är att ifall skatterna fortsätter att höjas kommer de till slut nå till en nivå där ingen är villiga att arbeta och betala skatt vilket leder till att staten inte alls får några skatteintäkter. (Eklund, K. 2005, s. 328).

Vid en sänkning av samfundsskatten menar teorin att skattesänkningarna till en början kompenseras till följd av att människors vilja att arbeta "vitt" ökar, vilket leder till ökade skatteintäkter. Det finns inte något visst skattetryck som får människor att sluta vilja arbeta eller alternativt arbeta "svart", utan skattetrycket beror på flera faktorer. Landets skattemoral, den offentliga sektorns utseende och vad människor tycker att de får betalat för när de betalar skatt är faktorer som bestämmer det optimala skattetrycket. (Eklund, K. 2005, s. 329). Endast utifrån Lafferkurvan går det alltså inte att säga ifall en skattesänkning kommer att minska eller öka intäkterna. Intäkternas svar på ändringar i skattesatsen beror bland annat på vilket skattesystem som tillämpas, vilken tidsperiod det är frågan om, nivån

på de nuvarande skattesatserna och befintliga kryphål i beskattningsreglerna. (Laffer, A. No. 1765, 2004).

Höga skattesatser gör även skatteplanering attraktivare vilket medför att den olagliga sektorn växer på bekostnad av den lagliga sektorns. Globaliseringen har lett till rörligare skattebaser vilket gör det svårt att ha högre beskattningen än t.ex. grannlandet eftersom skattebaserna är rörligare försvinner de snabbt vid hård beskattning. Med skattebaser menar man det som beskattas, t.ex. arbete, kapital, konsumtion osv. (Eklund, K. 2005, s. 296-297).

3.2 Företagens kapitalstruktur

Kombinationen av företagens finansieringskällor kallas kapitalstruktur och dess teorier behandlar valet av kapitalstruktur, dvs. proportionerna mellan eget kapital och främmande kapital. (Larsson, C. 2008, s. 395) År 1958 skapade Modigliani och Miller en teori vilken ansåg att marknadsvärdet hos företaget förblir det samma oberoende av hur företagens finansiella struktur ser ut. Kostnaderna för det egna kapitalet och kostnaden för främmande kapital förblir den samma medan kostnaderna för det egna kapitalet ökar linjärt med skuldsättningen. Teorin förutsätter att investerarna är rationella, med rationella investerare menas att de föredrar mer välstånd och det har ingen betydelse ifall deras kapital ger avkastning eller ifall aktien ökar i värde. Kapitalmarknaden bör även vara perfekt, dvs. Varken köpare eller säljare av värdepapper får ha ett inflytande över priset, samtliga bör ha samma information gällande aktierna, inga beskattningsskillnader får existera mellan distribuerande och icke distribuerande intäkter, något arvode, överförd skatt eller transaktionskonster får heller förekomma vid handel av aktier. (Larsson, C. 2008, s. 410).

Teorin har kritiserats eftersom den inte tar beskattningen i beaktande och år 1963 modifierade Modigliani och Miller sin teori. Den modifierade teorin menar att skatten påverkar företagens värde eftersom att räntan på lånen är avdragsgill vilket gör att en skattesköld uppstår. Räntekostnader som är avdragsgilla får dras av från företagens vinst och minskar därför företagens beskattningsbara resultat. De räntekostnader som är avdragsgilla minskar resultatet och summan av de avdragbara räntorna kallas skattesköld. Ju högre skattesköld ett företag har desto högre blir företagens värde. Pecking order-teorin beskriver i vilken prioritetsordning företagsledningen väljer finansieringen. (Larsson, C. 2008, s. 410).

Utgående från teorin om företagens skuldsättning kan man motivera vilken skuldsättning som lönar sig för företag beroende på vilken nivå samfundsskatten är. Vid en hög samfundsskattenivå kan man tänka sig att det lönar sig för företagen att ha en relativt hög skuldsättning, eftersom de avdragsgilla räntorna skapar en skattesköld vilken minskar på företagets beskattningsbara resultat. Den optimala skuldsättningen för företaget vid en hög samfundsskattenivå är då skatteskölden blir lika stor som det beskattningsbara resultatet eftersom det då innebär att det beskattningsbara resultatet är lika med noll och företaget i fråga betala ingen samfundsskatt. (Larsson, C. 2008, s. 410).

Teorin tar dock inte i beaktande att vid en hög skuldsättning uppstår flera risker än vid en låg skuldsättningen vilket även kan ha en inverkan på företaget. Vid en hög skuldsättning löper företag större chans att hamna i finansiell stress vilket kan leda till bl.a. konkurs. Om samfundsskattesatsen däremot anses vara låg lönar det sig inte för företaget att skuldsätta sig på samma sätt som vid en hög samfundsskattesats. För en optimal skuldsättning vid en låg samfundsskattesats lönar det sig för företagen att justera sin skuldsättning nedåt. (Larsson, C. 2008, s. 410).

En sänkning av företagens inkomst skattesats minskar fördelarna med skuldsättning, dvs. nyttan med skatteskölden. Dock minskar inte en sänkning av skattesatsen på nackdelarna med skuldsättning, dvs. risk för finansiell stress, vilket betyder att det finns tydliga incitament för företag att justera sin skuldsättning nedåt vid en sänkning av skattesatsen. (SOU 2014:40. s. 94).

Tidigare i arbetet nämndes att det konventionella företagsbeskattningssystemet har kritiserats på flera grunder, varav en är sättet att behandla kostnaderna för skulder och tillgångar. Utifrån teorin om företagens kapitalstruktur och skuldsättning kan vi konstatera att det finns den asymmetrisk behandling av eget kapital och lånat kapital. Kostnaderna för lånat kapital, dvs. räntorna, får dras av medan kostnaderna för det egna kapitalet, dvs. utdelningen, inte får dras av. Skillnaden mellan hur lånat och eget kapital behandlas gör att det uppstår en snedvridning av företagens finansieringsval. (SOU 2014:40. s. 79).

3.3 Optimal skattenivå

Den nationalekonomiska grundsynen är att alla skatter stör ekonomins funktionssätt, de anses snedvrider antingen produktions- eller konsumtionsbeslut. Samtidigt som skatterna orsakar en snedvridning i ekonomins funktionssätt är skatteintäkterna nödvändiga eftersom

de samlas in för att finansiera den offentliga sektorn som till stor del består av skattemedel vilket krävs för upprätthållandet av vår välfärdsstat. Olika skattenivåer har olika effekter, enligt teorin orsakar en låg skatteprocent att den offentliga sektorns skatteintäkter minskar, medan en hög skatteprocent riskerar att strypa ekonomin vilket även gör bl.a. skatteplanering attraktivt. Eftersom att skatterna medför en snedvridning av ekonomin går dess följer heller inte att undvika helt. Ett optimalt skattesystem borde dock utformas så att snedvridningarna blir så små som möjligt för att på så sätt kunna kontrollera effekterna. Skattenivån anses vara optimal när man med så små effektivitetsförluster som möjligt kan uppnå ett fördelningsmål. (Persson, M. 2003, s.15).

Den internationella utvecklingen av skattekonkurrensen följer teorin för optimalbeskattning, eftersom skattekonkurrensen driver ner skatterna inom de områden där skatterna enligt teorin bör vara låga, t.ex. bolagsskatten. Utvecklingen som skett kallas för tyngdpunktsförskjutning och har skett ofrivilligt, dvs. att den inte har skett till följd av medvetna politiska beslut. Trots att utvecklingen har skett ofrivilligt väntas dess följer ändå leda till ökad tillväxt i framtiden. (Persson, M. 2003, s. 39).

3.4 Skattekonkurrens

Skattekonkurrensen är en institutionell konkurrens vilket kan definieras som att de länder som kan erbjuda bra institutioner dvs. en välfungerande offentlig sektor kommer att locka till sig företag och arbetskraft vilket får till följd att de länder som inte kan erbjuda bra institutioner kommer att utkonkurreras. (Persson, M. 2013, s. 12). Skattekonkurrensen kan även ses som ett resultat av ökad rörelsefrihet för kapital vilket gör det svårare att beskatta det. Av sin natur är skattekonkurrens en process där skattesatser och skattebaser bestäms i ömsesidig växelverkan. (Tribell, H. 2006, s. 12).

Lika länge som skatter har funnits har även skattekonkurrens funnits. Ur ett ekonomiskt perspektiv anses skattekonkurrensen effektivisera den offentliga sektorn utgående från antagandet om att skattebetalare kommer att flytta ifall den offentliga sektorns spenderingar inte matchar deras förväntningar. Den största skillnaden mellan individer och företag gällande skattekonkurrens är att företag har större möjligheter att utnyttja skillnaderna mellan länderna, beroende på företagets storlek och dess aktivitet. Till följd av globaliseringen och digitaliseringen av ekonomin har kapitalets rörlighet ökat vilket gör skatteplanering attraktivare. (EPRS, 2015. s. 13-14).

Skattekonkurrens mellan länder går ut på att attrahera antingen ekonomisk aktivitet eller skatteintäkter som uppstår från aktiviteten. Skattekonkurrens anses vara asymmetrisk, vilket innebär att någon tjänar på skattekonkurrensen på någon annans bekostnad. Skattekonkurrens omfattar skattebetalare, mestadels företag men även länder. De länder vars skattesats är låg tjänar på skattekonkurrens medan de länders vars skattesats är hög kommer troligtvis att förlora både resurser och ekonomisk aktivitet, vilket även påverkar tillväxten. Skattekonkurrensens effekt på tillväxten anses enligt ekonomisk teori att vara skadlig för tillväxten. (EPRS, 2015. s. 13-14).

Skattekonkurrens kan bli föremål för "Race to the bottom" vilket innebär att skatterna pressas nedåt. Effekten av detta leder till aggressiv skatteplanering hos företag. När ett företag är tillräckligt stora för att införa sin egna skatteorienterade organisation kan de minimera sina skattskyldigheter genom att flytta vinster från högt beskattade till lågt beskattade jurisdiktioner. Multinationella företag kan genom användning av interna transaktioner, koncernens finansiella struktur och deras läge bättre planera sina skatter. (EPRS, 2015. s. 13-14).

Digitaliseringen av ekonomin har gjort att företag inte nödvändigtvis behöver vara på plats fysiskt i det land där företaget erbjuder sin service eller ens ha en fast verksamhetspunkt, eftersom att digitaliseringen har möjliggjort för företag att vara verksamma mobilt. Digitaliseringen utmanar det traditionella skattesystemet, speciellt företagsbeskattningen, eftersom det är svårt att avgöra platsen för företagets aktiviteter. Digitaliseringen har ökat behovet av ett enklare, stabilare och mer transparent skattesystem än vad vi har idag. Ett förbättrat skattesystem skulle även förhindra den aggressiva skatteplaneringen. (EPRS, 2015. s. 15).

Den allmänna uppfattningen om att skattekonkurrens är skadligt för ekonomin går emot den nationalekonomiska grundtanken att konkurrens är bra för samhället. Skattekonkurrens kan antingen vara skadlig eller gynnsam. Skattekonkurrens anses vara gynnsam så länge en stats handlingar inte har som mål att erodera andra länders skattebaser. Forskning kring en optimal skattenivå talar mot skatter på kapital överlag och främst mot bolagsskatter av effektivitetsskäl. Forskningen talar för att en bolagsskatt kring nollstrecket kan ses som en korrigeringsfaktor för att driva igenom de beslut som den politiska processen inte gör. Enligt Persson, M. är en sådan skattekonkurrens skadlig då resultatet blir att skattesatserna ligger under den genomsnittliga EU: nivån vilket är skadligt för välfärdsstaten. Persson, M. anser att det finns tre typer av skatter som riskerar att bli föremål för skattekonkurrens,

bolagsskatt, de indirekta skatterna samt förmögenhetsskatten. Gällande bolagsskatten anses skattekonkurrensen vara ett faktum till följd av den internationella trenden mot allt lägre skattesatser. Effekterna av skatteplanering tar uttryck dels gällande samhällsekonomiska-, och dels fördelningsfrågor.

Tribell, H. Anser att skattekonkurrensen kan ses som ett effektivt verktyg för att begränsa statens expansionstendenser. Tribell, H. Anser att skatter och offentliga utgifter sannolikt skulle vara högre ifall inte skattekonkurrensen existerade. De vanligaste argumenten mot skattekonkurrens är att fördelningen av mobila produktionsfaktorer snedvrids mellan länder. Skattekonkurrensen anses även minska statens intäkter och ha en negativ inverkan på stabiliteten hos de offentliga finanserna. (Tribell, H. 2006, s. 7).

3.5 Konkurrenssnedvridningar

Konkurrensen kan både minskas och snedvridas, en minskning av konkurrensen kan ske till följd av förändringar i lagar och regler. Den teoretiska skillnaden mellan en konkurrensminskning och en konkurrenssnedvridning är att vid en minskning antas alla företag drabbas lika hårt. I verkligheten kan en minskning av konkurrensnivån dock snedvrida konkurrensen gentemot andra marknader. För en välfungerande marknad krävs konkurrens, men ifall aktörerna inte konkurrerar med varandra under neutrala förhållanden uppstår snedvridningar av konkurrensen. Situationer där konkurrensfördelar inte uppstår till följd av effektivare produktionskapacitet utan uppstår genom handlingar av myndigheter, branschorganisationer osv. anses som snedvridningar av konkurrensen. (Jordahl, H. & Stenkulla, M. 2009 s. 6).

Konkurrensen kan även snedvridas genom beskattning och ett exempel är genom att utföra skattejusteringar för att minska konkurrenssnedvridningar inom ett land kan det leda till att konkurrenssnedvridningarna ökar jämfört med andra länder. Detta betyder att korrigerande och minskning av konkurrenssnedvridningar kan ur en annan aspekt leda till en ökning. Det är inte optimalt att eliminera konkurrenssnedvridningarna av systemet, utan istället göra en korrigerande så att man hittar en balans mellan olika problematiska aspekter. Ett lands skattesystem kan ur ett internationellt perspektiv snedvrida konkurrensen. Detta sker när företag i utlandet beskattas mer eller mindre jämfört med företagen i hemlandet. Även när företag i hemlandet eller utlandet beskattas olika baserat på ifall de är utländska eller inte uppstår en snedvridning av konkurrensen. (Jordahl, H. & Stenkulla, M. 2009 s. 33).

Avsaknaden av skatteharmonisering mellan medlemsstaterna i EU gör att en viss form av konkurrensnedvridning alltid kommer att finnas mellan medlemsstaterna. För att förhindra att länder gör korrigeringar eller minskningar av konkurrensnedvridningarna så att de ökar snedvridningarna till andra länder har man internationellt och på EU-nivå utarbetat restriktioner angående vad som får göras på nationell nivå. (Jordahl, H. & Stenkulla, M. 2009 s. 9).

Överlag har bolagsskatterna uppvisat en nedgång inom EU vilket kan vara en följd av skattekonkurrensen. Utifrån ett effektivitetsperspektiv är det bättre att ha en lägre skatt på lätttrörliga skattebaser vilket leder till minskningar av snedvridningarna i ekonomin. Det finns inte några allmänna beslut om skatteutjämning inom EU, dock finns det en uppförandekod för företagsbeskattningen som finns till för att förminska skadlig och snedvriden skattekonkurrens. (Jordahl, H. & Stenkulla, M. 2009 s. 35).

3.6 Skatteplanering

Eftersom företagen inte är ett självändamål, utan dess existens motiveras endast ifall företag kan skapa tilläggsnytta åt individerna i vårt samhälle. Ett förenklat men beskrivande antagande av företagets syfte är maximera vinsten. Företag kan minimera sina skatter genom skatteplanering. Skatteplanering är lagligt ifall företagen använder sig av sådana alternativ vars skatteeffekter godtas i beskattningen och rättspraxisen. Att dra en exakt gräns mellan vad som är godtagbar skatteplanering och vad som är kringgående av skatt går inte att utföra, dock anses det vara kringgående av skatt när de skatteeffekter som uppstår av företagets val inte faller inom ramen för godtagbar skatteplanering. (Skatteförvaltningen, Tillämpning av bestämmelsen om kringgående av skatt, 2014).

Globaliseringen sägs vara en del av skatteplaneringens uppkomst eftersom att det har bl.a. förenklat förflyttningen av kapital mellan olika länder. Eftersom att länderna i allmänhet bestämmer sin egen skattesats, förutsatt att den inte strider mot de regler uppsatta av bl.a. EU, har det blivit enklare att planera sin beskattning så att den följer det egna intresset. Skattekonkurrensen mellan länderna som tidigare beskrivits har även gjort skatteplanering mera attraktivt eftersom det är möjligt för multinationella företag att, förutsatt att det inte går mot lagen, beskatta sin vinst i det land som erbjuder det bästa alternativet för företag. (EPRS, 2015. s. 10).

3.6.1 Skatteflykt

Skatteflykt är olaglig och innebär att objekt som borde vara underlag för beskattning inte är det eller så är de underbeskattade. Skattebedrägeri kallas det när man medvetet försöker fly från beskattning. Skatteparadis är en jurisdiktion utan eller med minimal beskattning på inkomst och tillgångar av personer som inte är bosatta där och även andra skattemässiga fördelar gentemot de bosatta där. Skatteparadis saknar även effektiva och relevanta informationsutbyten gällande skatteuppgifter till andra regeringar om deras skattebetalare. Skatteparadis har även ingen eller minimal översikt över finansiella transaktioner, ägande av tillgångar och uppfyller överlag inte de minimala standarderna. (EPRS, 2015. s. 21).

3.6.2 Bekämpning av skatteflykt

OECD har tagit initiativ till att bekämpa skatteflykt och har år 1998 inlett ”Harmful Tax Competition” vilket är ett initiativ för att bekämpa skadlig skattekonkurrens. OECD har även tillsammans med G20 länderna år 2013 utvecklat BEPS, vilket är en handlingsplan med syfte att förhindra internationella företags vinstförflyttningar. Orsaken till utvecklingen av handlingsplanen är att förhindra att vinstförflyttningarna leder till erosion av ett lands skattebas. (OECD/G20: BEPS Final Report, 2015).

Åtgärderna för att bekämpa skatteflykt har inte endast uppkommit för att samla in obetalda skatter utan även för att återbygga rättvisa, vilket gynnar både den offentliga budgeten och skattebetalarna. “The compliance gap” beskriver skillnaden mellan insamlade skatter och den teoretiska skatteskulden, skillnaden kallas skattegap. Den totala summan av intäkter som gått förlorade från ländernas och EU:s budget är beräknad till 1000 miljarder euro per år. Skatteflykten bekämpas även på EU-nivå och år 2012 presenterade kommissionen en handlingsplan vars syfte är att öka informationsutbyte inom EU. EOI-arrangemang hjälper skattemyndigheterna att identifiera och bekämpa skatteflykt och skattebedrägeri genom att förse dem med information från EOI utbyte. (EPRS, 2015. s. 19-20).

Finansutskottet anser att åtgärder mot skatteflykt krävs för att aktivt kunna trygga skattebasen, inte bara i Finland utan även andra länder, samt för att bekämpa skadlig skattekonkurrens. Finansministeriet anser att det ligger i allas intresse att sätta in effektiva motåtgärder och tror även att det skett en attitydförändring vilket har bidragit till insatser mot aggressiv skatteplanering, kringgående av skatt och skatteparadis. De ekonomiska svårigheterna har lett till attitydförändringar mot skatteparadis, även misstankar mot banksystemet är en bidragande orsak till förändringarna i attityd och acceptans.

Skatteparadisen har även angetts som en delfaktor till finanskrisen, vilket har varit möjligt pga. anonymitetsskyddet. (Finansutskottets utlåtande 6/2014).

Finansutskottet anser att företagens möjlighet att till sin fördel utnyttja de skillnader som finns mellan olika länders skattesystem är en följd av internationaliserad affärsverksamhet, global finansekonomi och utvecklad informationsekonomi. Utskottet anser att man bör få möjlighet att ingripa i sådana arrangemang som när godtagbar skatteplanering övergått till kringgående av skatt. Utskottet anser att detta vore möjligt genom internationellt samarbete, gemensamma standarder och effektivt informationsutbytet. Utskottet anser att de viktigaste egenskaperna för ett hållbart skattesystem är rättvisa, neutralitet och förutsägbarhet. Utskottet anser att ett system som uppfyller dessa krav inte skapar behov av aggressiv skatteplanering och skulle på så sätt även vara konkurrenskraftigt på internationell nivå. (Finansutskottets utlåtande 6/2014).

Informationsutbyte mellan länderna gällande skatteuppgifter skulle bidra till ökad transparens mellan länderna vilket i sin tur skulle bidra till minskat skattefusk. Multinationella företag skulle vara tvungna att rapportera vinsterna skilt för olika länder, vilket skulle förhindra skatteflykten som hittills funnits när multinationella företag har kunnat rapportera företagets vinst och inte behövt göra separat rapportering för olika länder. (Finansutskottets utlåtande 6/2014). Medlemsstaterna får inte enligt EU-rätten begränsa rörligheten för personer, kapital och företag. Medlemsstaterna får inte heller begränsa friheten att erbjuda tjänster över gränserna eller snedvrیدا konkurrensförhållandena genom skattelättnader eller statliga subventioner. (Tribell, H. 2006, s. 22-23).

3.7 Övriga faktorer

Skatteprocenten, avdrags- och avskrivningsreglerna som tidigare beskrivits utgör inte den enda grunden för företagets val av lokalisering. Valet baserar sig oftast på en kombination av olika faktorer. Ur ett företagsekonomiskt perspektiv är det rationellt att basera sin verksamhet var förhållandena är bättre vilket kan leda till skatteplanering. (EPRS, 2015. s. 10). Utöver skatteprocenten utgör även en fungerande infrastruktur, en välutbildad arbetskraft och fredliga arbetsmarknadsförhållanden grund för valet av lokaliseringen. Det att skatteprocenten inte är den enda betydande faktorn gör att det är svårt att tillämpa någon ekonomisk teori eftersom att länderna lockar företagen med olika faktorer och även det att företagen lockas av olika. (Persson, M. 2013. s. 23).

Vid diskussion kring ändringar i bolagsskattesatsen bör även ländernas läge och ekonomins storlek tas i beaktande. En sänkning av bolagsskatten har en lägre effekt för större länder eftersom länder med större ekonomier kan ha en relativt hög skattesats utan att utländska direktinvesteringar påverkas. Ländernas geografiska läge har även effekt på bolagsskattesatsen i och med att länder som är centralt belägna, har en bra infrastruktur och bättre tillgång till leverantörer och andra intressenter kan generellt ha en högre bolagsskattesats. För länder som inte har dessa geografiska eller ekonomiska fördelar kan därför använda en relativt låg bolagsskattesats som ett viktigt konkurrensverktyg för att locka till sig skattebaser. (De Mooij & Ederveen, 2003. s.22-23).

Enligt OLI-ansatsen (ownership, location, internalisation) finns det tre faktorer som bidrar till gränsöverskridande investeringar, dvs. utländska direktinvesteringar. Teorin menar att multinationella företag måste ha fördelar över inhemska företag för att utländska direktinvesteringar skall vara lönsamma. Ägande fördelarna kan vara t.ex. patent eller varumärke, medan lokaliseringfördelarna kan vara en god tillgång till en eller flera marknader eller lägre transportkostnader. Det måste även vara en fördel för multinationella företag att tillverka produkten själv istället för att t.ex. ge en licens till ett utländskt företag. Kostnader för att följa diverse regelverk, tillgång till utbildad arbetskraft och bra infrastruktur är exempel på andra faktorer som påverkar utländska direktinvesteringar. (SOU 2014:40. s. 113-114)

4 Verkliga effekter av samfundssänkningen

Hittills i mitt examensarbete har jag gjort en så kallad positiv ansats, där jag med hjälp av ekonomiska teorier försökt ta reda på varför samfundsskatten finns och hur den påverkar ekonomin. I den slutliga delen av mitt arbete kommer jag att undersöka huruvida de bakomliggande målen för sänkningen av Finlands samfundsskatt har uppnåtts. Orsaken till att jag har använt mig av båda analyserna är för att jag upplever att de inte är oberoende av varandra och jag upplever att man bör förstå den befintliga samhällsekonomin före man gör en normativ analys. (Berglund, T. & Johansson, E. 2007, s.22-23).

Målsättningen med sänkningen av samfundsskatten år 2012 från 26 till 24,5 procent var att öka företagens anställnings-, tillväxt-, och investeringsmöjligheter medan målsättningen med sänkningen av samfundsskatten år 2014 från 24,5 till 20 procent var att förbättra Finlands ställning internationellt samt att locka företag att rapportera sina vinster i Finland. (Statsbudgeten, 2015). Utöver samfundsskattesänkningen och förskjutningen av

skattetrycket har även avdrags- och avskrivningsregler ändrats vilket även har en effekt på skatteintäkterna. Jag kommer endast kort att konstatera vilka ändringar som gjorts i avdrags- och avskrivningsreglerna utan att ta ställning till dess effekt. Detta kapitel kommer att behandla huruvida målsättningarna har uppnåtts i och med samfundsskattesänkningen.

För att få information om intäkterna från samfundsskatten har jag använt mig av uppgifter från statsbudgeten. Statsbudgeten består av uppskattningar om de årliga inkomsterna, anslag för de årliga utgifterna, användningsmål samt övriga budgetmotiveringar. (Statsbudgeten, 2015). Samfundsskatten är känsliga för konjunkturer och intäkterna varierar därför mera än bland andra skatteformer. Förändringar i intäkter av samfundsskatt kan även bero på den ekonomiska tillväxten eller företagets resultatutsikter. (Statsbudgeten, 2015).

4.1 Öka företagets anställningsmöjligheter

En av målsättningarna med sänkningen av samfundsskatten var att öka företagets anställningsmöjligheter. Företagets beskattningsbara resultat antas öka under åren i och med en ökning av företagets nettoresultat till följd av en lägre skattesats. Statens skatteintäkter antogs till en början sjunka till följd av sänkningen av skattesatsen, men man räknade med att skatteintäkterna skulle öka inom några år när företagets beskattningsbara resultat har ökat. Ur sysselsättningsperspektiv hoppades man att sänkningen av samfundsskatten skulle fria upp kapital i företaget som skulle öka deras anställningsmöjligheter.

För att undersöka hur åtgärderna har påverkat företagets anställningsmöjligheter har jag valt att använda mig av insamlad statistik om arbetslöshet från år 2011, före sänkningen av samfundsskatten från 26 till 24,5 procent, jämför med det gällande årets skatteprocent. För att få ett jämförbart resultat har jag valt att presentera utvecklingen i procentform, arbetslösheten har mätts varje år i september vilket gör att även arbetslöshetsprocenten för år 2015 finns med. Utgående från statistik insamlad från Finlands bank kan jag konstatera att arbetslösheten har ökat.

Arbetslöshet i procent av befolkningen

År	Skatteprocent	Arbetslöshet %
2011	26 %	7,7
2012	25 %	7,8
2013	24,50 %	8,2
2014	20 %	8,9
2015	20 %	9,5

Utifrån tabellen kan vi se att arbetslöshetsprocenten har ökat i takt med att samfundsskatten har sänkts. Enligt teorin om Lafferkurvans ekonomiska effekter borde en sänkning i samfundsskatten leda till en positiv effekt på arbete och anställning samt skattebasen eftersom en sänkning ökar incitament för arbete och anställning. Vi kan då konstatera att teorin inte stämmer överens med verkligheten, orsaken till detta kan bero på att man inte endast utifrån Lafferkurvan kan säga ifall en sänkning kommer att leda till de ekonomiskt positiva effekterna som beskrivs i teorin eftersom det i verkligheten även påverkas olika beroende på vilket det nuvarande skattesystemet är, vilken skattesatsen var innan sänkningen samt vilken tidsperiod som utnyttjas vid mätningen. (Laffer, A. No. 1765, 2004).

Eftersom jag har använt mig av arbetslöshetsprocent av den totala befolkningen kan jag konstatera att regeringens målsättning om att öka företagens anställningsmöjligheter inte har uppnåtts, dock bör man ta i beaktande att tidsperioden för mätningen varit kort och de överlag rådande ekonomiskt svåra tiderna i samhället. År 2014 beräknade man att de positiva effekterna från sänkningen av samfundsskatteprocenten skulle bli synliga först efter en viss fördröjning under de kommande åren. Detta till följd av att företagen gått med förlust i samband med recessionen vilket har lett till att deras beskattningsbara inkomster under kommande år även minskar till följd av rätten att dra av förluster under de kommande tio åren från det att förlusten har fastställts. (Statsbudgeten, 2015).

4.2 Öka företagens tillväxtmöjligheter

Ändringen av samfundsskattesatsen år 2014 från 24,5 procent till 20 procent beräknades ha en positiv effekt på den ekonomiska tillväxten till vars följd även samfundsskattebasen skulle utvidgas. Eftersom företagen betalar mindre i skatt efter skattesänkningen skulle deras nettoresultat öka. På kort sikt väntas det leda till en minskning i statens intäkter, men till följd av att företagens nettoresultat teoretiskt sett skulle öka antar man att själva

skattebasen skulle ökas, dvs. skatteunderlaget skulle öka, vilket betyder att en sänkning av samfundsskatten på kort sikt skulle leda till en minskning av intäkterna men på lång sikt skulle företagens skatteunderlag öka. En ökning av företagets nettoresultat ökar företagets tillväxt. Tabellen nedan visar vilken skattesats som har haft vilken intäkt. Kolumnen ”budget” visar de tilltänkta intäkterna medan tabellen ”bokslut” visar de faktiska intäkterna. ”Tabellen uppnått vinstmål %” beskriver förhållande mellan de budgeterade och de faktiska intäkterna. Orsakerna till skillnader mellan de budgeterade intäkterna och de faktiska intäkterna beror på att Samfundsskatten är känsliga för konjunkturer och intäkterna varierar mera än bland andra skatteformer. Förändringar i intäkter av samfundsskatt kan bero på den ekonomiska tillväxten eller företagets resultatutsikter. (Statsbudgeten, 2015).

Tabell 2 Samfundsskattens förändring

**Samfundsskattens
förändring 2011-2016**

År	Skatteprocent	Budget	Bokslut	Uppnått intäktsmål %
2011	26 %	3 789 000 000	3 374 982 271	89 %
2012	24,5 %	3 555 000 000	2 906 278 040	82 %
2013	24,5 %	3 198 000 000	3 227 197 688	101 %
2014	20 %	2 477 000 000	2 432 758 655	98 %
2015	20 %	2 532 000 000	Ej fastställt	Ej fastställt
2016	20 %	2 877 000 000	Ej fastställt	Ej fastställt

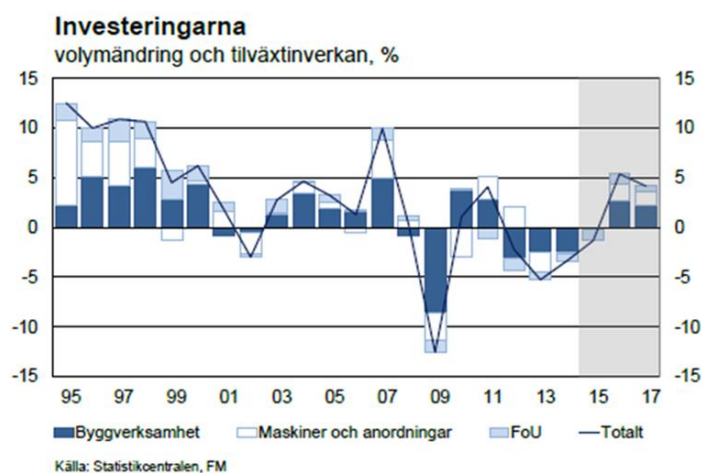
Som vi tidigare konstaterade kommer effekterna av samfundssänkningen först bli synliga inom några år i och med att recessionen har gjort att företag gått med förlust vilket kommer att påverka det beskattningsbara resultatet på så sätt att intäkterna kommer att sjunka i och med att företagen skriver av sina förluster under kommande år istället.

4.3 Öka företagets investeringsmöjligheter

Att öka företagets investeringsmöjligheter var en av målsättningarna vid samfundsskattesänkningen och man hoppades dels att uppnå detta genom att sänkningen skulle fria upp företagets kapital och på så sätt öka företagets investeringsmöjligheter. Även förlängningen av rätten att göra höjda avskrivningar på produktiva investeringar har gjort för att öka företagets investeringsvilja.

Om man använder sig av teorin kring företagens skuldsättning och skatteskölden som bakgrundsteori kan man konstatera att vid en hög skatteprocent lönar det sig för företag att skuldsätta sig eftersom att räntorna är avdragbara och skapar en skattesköld. Skatteskölden minskar det beskattningsbara resultatet vilket minskar företagets skatt. Teoretiskt sätt borde en sänkning av samfundsskatten leda till att företag inte har samma nytta av att skuldsätta sig som vid en hög skatteprocent. En sänkning av samfundsskatten leder dock till att företagets nettoresultat blir högre än tidigare eftersom att skattesatsen är lägre. Ett högre nettoresultat kan påverka företagets kapitalstruktur dvs. förhållandet mellan tillgångar och skulder. Teoretiskt sett lönar det sig för företag att justera sin skuldsättning nedåt vid en låg skattesats. Målsättningen med att öka företagets investeringsmöjligheter uppnås då nödvändigtvis inte eftersom att företagen använde det ökade nettoresultatet för att justera sin skuldsättning istället för att använda det till investeringar. Rätten att göra produktiva avskrivningar ansågs även som en morot för att öka företagets investeringsvilja och utifrån tabellen kan vi se att investeringar i Finland har blygsamt gått upp under år 2015 och väntas öka aningen år 2017.

Tabell 3. Investeringar

(Finansministeriet: Ekonomisk översikt – hösten 2015)

4.4 Stärka Finlands ställning internationellt

När man pratar om att stärka Finlands ställning internationellt pratar man om konkurrenskraften. Eftersom den internationella trenden har varit att bolagsskatterna har sjunkit under de senaste åren har Finland stärkt sin ställning internationellt genom att sänka

sin samfundsskattesats till en nivå som i dagens läge ligger lite under den genomsnittliga nivån och anses därmed som konkurrenskraftig. Enligt teorin borde Finland ha en låg skattenivå eftersom vår marknad är liten, plats 55 av 144 länder enligt ”Global Competitiveness Index”. Finlands geografiska läge gör även att Finland bör ha en låg skattenivå för att vara konkurrenskraftig och kunna locka till sig skattebaser. Genom att inte ha en högre skattenivå än grannländerna eftersom skattebaserna har blivit rörligare i och med globaliseringen. Till följd av skatteprocentens sänkning väntades även samfundsskattebasen öka till följd av företagens incitament att behålla produktion i Finland vilket skulle bidra till att mera vinster beskattas i Finland. Utöver skatteprocenten utgör även en fungerande infrastruktur, en välutbildad arbetskraft och fredliga arbetsmarknadsförhållanden grund för valet av lokaliseringen. (Persson, M. 2013. s. 21).

Utländska direktinvestering i Finland har ökat och uppgift år 2014 till 13 miljarder euro år 2014. En av målsättningarna med sänkningen av samfundsskatten var att öka företagens vilja att rapportera sina vinster i Finland och utifrån teorin kan vi konstatera att det lönar sig för multinationella företag att rapportera sina vinster i länder med låg beskattning och dra av räntekostnader i länder med hög skattesats för att uppnå en större skattesköld. (SOU 2014:40. s.121)

4.5 Ekonomiska framtidsutsikter

Trots den svaga ekonomiska tillväxten väntas ändå intäkterna av samfundsskatten vara skäliga. Orsaken till detta antas bero på att under skatteåret 2014 ökade samfundens beskattningsbara resultat till följd av de sänkningar som gjorts i samfundsskatten. Dock förväntas de ändringar som år 2015 införts i beskattningsgrunderna, förhöjda avskrivningar på produktionsinvesteringar samt återinförandet av avdragsrätten på representationskostnaderna att minska skatteintäkterna. År 2016 antas intäkterna av samfundsskatten öka till följd av en snabbare tillväxt av verksamhetsöverskottet. Även under de kommande tre åren förväntas samfundsskatteintäkterna öka i medeltal ca. Fyra procent per år till följd av snabbare växande verksamhetsöverskott. (Finansministeriet, 2015. S. 75).

5 Kritisk granskning

Under den föregående regeringsperioden sänktes samfundsskattesatsen sammanlagt med sex procentenheter. Viktigt att ta i beaktande är att det skett en tyngdpunktsförskjutning av

skattetrycket från företaget till aktieägarna. Eftersom som syftet med arbete har varit att undersöka de teoretiska och verkliga orsakerna för företag och samhället har jag inte desto mera tagit upp tyngdpunktsförskjutningens roll.

Orsaken till att samfundsskatten sänkts och ägarnas beskattning har ökat, dock inte i samma utsträckning men dock märkbart, har även att göra med målsättningen att hålla kvar kapital i företaget. Teoretiskt sett leder en sänkning av samfundsskatten till ett ökat nettoresultat och eftersom regeringens målsättningar inte har varit att sänkningen av samfundsskatten skulle leda till att ägarna lyfter ut större vinster, utan att sänkningen skulle leda till att företagets tillväxt-, anställnings-, och investeringsmöjligheter ökar har man istället höjt skatten för ägarna. I teorin skulle det då vara lönsamt att behålla vinsterna i bolaget och istället för att dela ut vinsterna använda dem till att investera. Som vi redan har konstaterat stämmer inte alltid teorin med praktiken och inte heller i detta fall eftersom olika företag har olika målsättningar med sin verksamhet och även ägarnas intresse varierar.

Det är därför svårt att dra en slutsats av utvecklingen genom att endast använda sig av samfundsskatteintäkterna som bakgrund. I mitt arbete har jag endast undersökt hur målen med samfundsskattesänkningen har uppnåtts och inte desto mera tagit ställning till hur de påverkats av olika orsaker såsom skillnader i avdrags- och avskrivningsregler, externa orsaker och förskjutning av skattetrycket. I och med att dessa aspekter inte har behandlats anser jag att man inte kan dra en egentlig slutsats om hur målsättningarna har uppnåtts endast utifrån de behandlade teorierna och statistiken.

Som jag tidigare konstaterade borde sänkningen av samfundsskatten ge positiva effekter efter några år och därför anser jag att det är för tidigt att dra några konkreta slutsatser om hur samhällsekonomin och företagen påverkas av skattesänkning vilket gör att jag i mitt arbete endast kan konstatera det nuvarande läget och den förutspådda utvecklingen. Annat som borde tas i beaktande är att regeringen byts vart fjärde år och trots att de centrala målsättningarna förblir de samma kan åtgärderna ändra i och med att olika regeringar har åsikter om hur målsättningarna skall uppnås.

Man bör även se kritiskt på de budgeterade och fastställda intäkterna. Som jag tidigare konstaterade har det gjorts ändringar i rätten till avdrag- och avskrivningar vilket även har olika effekter på intäkterna från samfundsskatten. Jag anser inte att det är rättvist att motivera utvecklingen med endast de fastställda intäkterna som indikator eftersom de inte

beaktar de gällande avdrags- och avskrivningsreglerna. Eftersom avdrag- och avskrivningar kan skapa ett mervärde för företaget genom att sänka företagets beskattningsbara resultat och fria upp kapital som senare kan användas för investeringar vilket på lång sikt gynnar samhällsekonomin, anser jag att deras effekt borde konstateras.

Jag anser att reliabiliteten i mitt arbete är relativt låg till följd av att effekterna av ändringarna inte ännu är synliga och det att mitt arbete endast består av en teoretisk analys av den nuvarande situationen. Dock anser jag att validiteten i mitt arbete är hög till följd av att jag svarat på mitt syfte och mina problemformuleringar.

6 Slutdiskussion

Som jag nämnde i inledningen så är samfundsskatten ett hårt diskuterat ämne. Åsikterna kring hur företag skall beskattas är även intressant eftersom att en del menar att företagen inte borde beskattas för dess inkomst medan andra anser att företagen måste ta sitt ansvar i samhället. Jag anser att arbetet har utformat sig utifrån syftet och svarat på de ställda problemformuleringarna. Syftet har behandlas både ur ett teoretiskt och ur ett empiriskt perspektiv och jag anser att läsaren utifrån teoridelen får den förståelse som krävs för att förstå den empiriska delen. Personligen anser jag att skrivandet av mitt tvärvetenskapliga examensarbete har varit både utmanande och lärorikt. Jag har varit tvungen att sätta mig in i de olika effekterna från ett företagsekonomiskt-, nationalekonomiskt-, och skatterättsligt perspektiv vilket har lett till en större förståelse för helheterna av en effekt.

Som vidare forskning anser jag att det vore intressant att se hur målsättningarna nåtts när en längre tidsperiod har gått eftersom jag i mitt arbete endast kunna ta del av målsättningarnas utveckling genom de tilltänkta åtgärderna. Det vore även intressant att undersöka vilka effekter skattesänkningar har i andra länder vars geografiska läge och marknadsstorlek skiljer sig från Finland.

Källförteckning

Arthur B. Laffer (2014) No. 1765 *The Laffercurve: Past, present and future*. The Heritage Foundation.

BEPS: Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy – Action 1:2015 Final Report <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/2315281e.pdf?expires=1445509350&id=id&accname=guest&checksum=3D7666176B916B37F9A11161306A46D2> [Hämtat: 22.10.2015]

Berglund, T. & Johansson, E. (2007) *Introduktion till samhällsekonomisk analys*. Söderström & C: o Förlags Ab: Borgå

Burda, M. & Wyplosz, C. *Macroeconomics – A European Text*. (2013) Oxford University Press: United Kingdom

Dalibor, R. (2006) *Skattekonkurrens – Förbannelse eller välsignelse?* [Online] <http://www.timbro.se/bokhandel/pdf/9175667690.pdf> [Hämtat: 21.10.2015]

De Mooij & Ederveen: *Explaining the Variation in Empirical Estimates of Tax Elasticities of Foreign Direct Investment* [Online] <http://papers.tinbergen.nl/05108.pdf> [Hämtat: 14.11.2015]

Eklund, K. *Vår ekonomi – En introduktion till samhällsökonomin*. (2005) Fälth & Hässler: Värnamo

EPRS: *Tax policy in the EU - Issues and challenges* [Online]: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/549001/EPRS_IDA\(2015\)549001_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/549001/EPRS_IDA(2015)549001_EN.pdf) [Hämtat: 14.11.2015]

European Commission, *Company taxation in the internal market*. 2002, European communities: Belgium 2002.

Europeiska kommissionen- Pressmeddelande 17.6.2015 [Online]: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5188_sv.htm [Hämtat: 17.11.2015]

Finansministeriet, *Ekonomisk översikt – Hösten 2015*. Finansministeriets publikationer - 32b/2015. [Online] : <http://vm.fi/sv/publikationer/ekonomiska-utsikter> [Hämtat: 7.11.2015]

Finansutskottets utlåtande 6/2014 [Online]

<https://www.eduskunta.fi/SV/Vaski/Sidor/trip.aspx?triptype=riksdagshandlingar&docid=fiuu+6/2014> [Hämtat: 14.10.2015]

Företagsbeskattning [Oline] <https://www.yrityssuomi.fi/sv/yritysverotus> [hämtat: 23.6.2015]

Helminen, M. (2008) *EU-Vero-Oikeus, välitön verotus*. Talentum Media Oy: Gummerus Kirjapaino Oy

Heshmati, A. M.fl. (2010) *Effective Corporate Tax Rates and the Size Distribution of Firms*. J Springer Science: business media 2010.

Inkomstbeskattning [Online] http://www.vero.fi/sv-FI/Foretags_och_samfundskunder/Aktiebolag_och_andelslag/Inkomstbeskattning. [hämtat: 19.8.2015]

Jordahl, H. & Stenkulla, M. (2009) *Skatter och snedvridning av konkurrensen* [Online] <http://www.konkurrensverket.se/globalassets/publikationer/ovrigt/skatter-och-snedvridning-av-konkurrensen.pdf> [Hämtad: 15.10.2015]

Larsson, C. (2008) *Företagets finanser*. Réalszisztéma Dabas Pringing House: Hungary

Läsanvisningar för rapporten över nettointaget av skatter:

[Online]http://www.skatt.fi/download/Lasanvisning_for_rapporten_över_nettointaget_av_skatter/%7B6A0EF8F7-CA53-41ED-95E4-08513087E476%7D/9701 [Hämtat: 12.10.2015]

Määttä, K. (2007) *Veropolitiikka – Teoria ja käytäntö*. Edita Publishing Oy: Helsinki

OECD:s riktlinjer för multinationella företag (2010)

<http://www.oecd.org/corporate/mne/MNEguidelinesSVENSKA.pdf> [Hämtat: 29.8.2015]

OECD Economic Survey Finland (2008)

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-surveys-finland-2008_eco_surveys-fin-2008-en#page5 [Hämtat: 30.8.2015]

OECD Bolagsskatt (2015)

<https://data.oecd.org/tax/tax-on-corporate-profits.htm> [Hämtat 30.8.2015]

Persson, M. (2013) *Skatterna – konkurrens eller harmonisering?* [Online]
<http://sieps.hemsida.eu/sites/default/files/8-20036.pdf> [hämtat: 1.6.2015]

Skatteförvaltningen (2014) *Tillämpning av bestämmelsen om kringgående av skatt*
[Online]: [https://www.vero.fi/sv-FI/Detaljerade_skatteanvisningar/Inkomstbeskattning_av_personkunder/Tillampning_av_bestammelsen_om_kringgaen\(34723\)](https://www.vero.fi/sv-FI/Detaljerade_skatteanvisningar/Inkomstbeskattning_av_personkunder/Tillampning_av_bestammelsen_om_kringgaen(34723)) [Hämtat: 30.8.2015]

Statens offentliga utredningar, SOU (2014) *Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet* [Online]:
<http://www.regeringen.se/contentassets/1a6fb2ab96aa4b54bf3ee1fc83dfcca2/neutral-bolagsskatt--for-okad-effektivitet-och-stabilitet-sou-201440> [Hämtat: 18.11.2015]

Statsbudgeten 2015 [Online]
<http://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2015&lang=sv&maindoc=/2015/taet/hallitukseEsiteysRuotsi/hallituksenEsiteysRuotsi.xml&opennode=0:1:7:9:11:15>: [Hämtat 26.8.2015]

Viitala, T. (2014) *Osakeyhtiön voitonjaon verotus*. Meedia Zone OÜ: Viro

Finländska författningar:

Inkomstskattelag 30.12.1992/1535 www.finlex.fi (Hämtad: 21.10.2015)